

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . 6 K.
 Negyedévre . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábsos
 petitsor egyszeri hirdetésé
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

Fischer-Colbrie dr.-t

a kassai róm. kath. egyházmegye püspökét a király a *hadiekkiményes vaskorona-rend I. osztályával* tüntette ki, elismerésül a háborúban tanúsított önfeláldozó magatartásáért.

A kitüntetés talán a kitüntetett főpásztort érte a legváratlanabban, aki a nemzet élethalál-harcából oly nagy, tevékeny részt kért.

A háború kitörése óta hazafias, nemes és nagy lelke egész buzgalmával, a legnagyobb odaadással teljesíti azokat a kötelességeket, amelyeket a haza, az egyház s a társadalom reá rótt; de teljesítésük közben bizonytalán egy percig sem gondolt arra, hogy ezen tevékenysége királyi elismerésben részesüljön. Nagy lelke megelégedett a maga jutalmát abban a tudatban, hogy minden ereje megfeszítésével, nagy tehetsége érvényesítésével a haza szolgálatában áll.

Szinte képzelhetetlen az az energia, mellyel Kassa főpásztora a háborúteremtette helyzetnek a haza javára való kialakításában munkába állott. A lángoló hazafi s a szeretet vallása főpásztorának kettős kötelessége nemes szívében egygyé

olvadt s ennek tulajdonítható, hogy főpásztori tevékenységét a hazafiság, s honfíui erényei ragyogtatását a szeretet irányította.

Körleveleiben, szentbeszédeiben mindenütt a hazafi nyilatkozik meg, s mikor mint a szeretet vallásának egyik apostola áll sorompóba, — minden gondolatát, minden tettét a hazafiság irányítja.

Mi sárosiak éreztük szerető szívének melegét. Hiszen alig takarodott ki az ellenség megyénk véráztatta földjéről, legelső Ő volt, aki az elpusztult vidék nyomorba jutott népe felé nyújtotta szerető jobbát, amelynek szeretetét sokat szenvedett népünk úgyszólván már az első órában érezte.

Nem vehetjük egyszerűen, meghatottság nélkül tudomásul a királyi szót, mellyel a legelső magyar, Magyarország legfőbb kegyura a *magyar püspöknek* a kitüntetést küldötte.

Sárosiak — sárosiakért.

Önmagunkért, magunk erejéből. Körülbelül ezt a jelszót írta zászlajára az *Oroszok Betörése által sújtott sárosi Népet Segítő Bizottság*, mely megyénk nemeslelkű nagy

fiának, dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t., a M. T. A. elnökének agitációja nyomán Budapesten megalakult. Lapunk hasábjain a mozgalom megindulása idején megemlékeztünk arról az odaadó, páratlan munkáról, melyet dr. Berzeviczy Albert kifejtett volt, hogy népünket, mely a hosszú orosz betörés idején hazafiságának s honpolgári erényeinek oly számos tanújelét adta, a jólelkű közönség fölöslegének áldozásából szegénységében, inségében segítse. Megyénk nagynevű szülöttjének példája hamar magával ragadta vármegyénknek a fővárosban élő egész társadalmát s hovatovább máris kezd kibontakozni a maga nagyszerűségében az egész mozgalom, melynek áldásos működését ezek feltörő sóhaja indította meg s gyümölcsét ugyanezen ezek halála kíséretében az egész haza fogja élvezni.

A bizottság, mely hivatali helyiségét Budapesten, V. ker., Országház-utca 11. szám I. em. 52. sz. alatt nyitotta meg, kérelemmel fordult a magyar művészvilághoz, melyben a június hó közepétől december hó közepéig a Szépművészeti Múzeumban rendezendő kiállítással egybekötött sorsjáték céljaira műveket kér ajándékba. A kiállítás és a sorsjáték jöve-

TÁRCA.

Francia fogolytáborokban.

Az Esperanto világnyelv és világszövetség a háború kitörése s a nemzetközi érintkezés megszakadása óta számos bizonyágát adta életrealóságának, nagy gyakorlati jelentőségének és kulturhivatásának. Az Esperanto-világszövetség sikeresen előmozdítja a harcban álló nemzetek közötti érintkezést, a hadifoglyokkal való közlekedést. Genfben megjelenő hivatalos lapjából vesszük át a következő, autentikus közleményt a francia fogolytáborokban uralkodó viszonyokról és a hadifoglyokkal való bánásmódról.

***

A Vöröskereszt Nemzetközi Választmányának bizottságának jelentése a francia-, német- és angolországi katonafogsági helyeken tett látogatásairól.

A különböző országok újságjainak hasábjain gyakran helytelen információkat találunk a háborúskodó országok foglyokra vonatkozó bánásmódjáról. Azért mi most úgy vélekedünk, hogy hasznos szolgálatot fogunk végezni akkor, amikor teljes részletességgel nyilvánossá akarjuk tenni azokat a pártatlan jelentéseket, melyeket a Vöröskereszt választmányának a bizottsága szerzett, midőn látogatást tett a francia-, német- és angolországi fogsági helyeken. A kiküldöttek ismeretes

svájci személyek, akik teljes részrehajlatlansággal tesznek jelentést arról, amit «láttak».

Ebben a számban közlést teszünk Marval C. dr. — ki egyébként ezredes — jelentését, amely Nyugat-Franciaországban, a fogsági helyen tett látogatásáról szól. (Ő később meglátogatta Közép-Franciaország, Korzika szigete, Észak-Afrika fogsági helyeit is.) A hely szűke miatt nem vagyunk abban a helyzetben, hogy minden jelentést nyilvánossá tegyünk. Mi tehát csak az első nyilvános jelentés megismertetésére fogunk szorítkozni, amelyek különben teljesen hasonlít a többi jelentésekhez, — ezt valóban állíthatjuk is.

*

Mindenekelőtt kötelességemnek tartom kijelenteni azt, hogy a francia kormány nagyon megkönnyítette a szerepemet, midőn megengedte, hogy meglátogathassam a fogsági helyeket: meghagyva a vezetőknek, hogy megfigyelési szerepemet megkönnyítésében minden lehető és úgy katonailag, mint hatóságilag megengedhető eszközzel rendelkezésemre álljanak. Nemcsak hogy mindenütt nyájasan fogadtak, de rendelkezésemre is bocsátották a szükséges vezető-tiszteket és automobilokat is. Feltartóztatás nélkül mehettem bárhová. Minden fogollyal szabadon és intíme beszélgettem.

A francia törvényszabályzat a katonafoglyokra vonatkozólag csaknem mindenütt egyenlően van megszerkesztve. Mindazonáltal sehol sem láttam azt, hogy ezek a foglyok élveznék a nemzetközi

megegyezés által megállapított előjogokat. Ezt vagy a helyi viszonyok okozzák, vagy pedig a lakosság ellenséges érzülete; de később kitérek a fogsági helyek szervezetére, ahol is a fentemlített relatív szabadságot élveznek.

Nekem úgy tűnik fel, hogy a tisztok, t. i. akik meg voltak bízva a fogsági helyek organizációjának és vezetésének ellenőrzésével, «mindenütt» törekedtek a fogsági helyek anyagi és erkölcsi feltételeinek megjavításával. Így hathatósan megjobbították lakóhelyeiket. Mindazon fogsági helyeket, melyek alkalmatlanoknak bizonyultak, részben vagy egészen kiűrtették.

Azon is fáradozott a francia kormány, hogy munkát szerezzen a foglyok számára, szervezze a munkás- és műhelyeket. E célból felosztották a foglyokat 25—300 tagból álló csapatokra és elszállásolták munkájuk színhelyéhez legközelebb eső falvakba. Gyakran volt alkalom látni ilyen telepítvényeket, amint az utakat javították, a tölteket hozták helyre, a kőbányákban és a földművelést célzó munkákban szorgalmatoskodtak.

Mikor a munka szervezve van, a foglyok rendes fizetést kapnak: óránként 2—4 centimet, ez kitesz hetenként 1'20—2'40 frankot. Más esetekben a fizetés nem közvetlen: de a fogsági kasszába kerül és az élelem javítására fordítatik; más esetekben pedig 1/4 liter bort osztanak ki azok között, akik ezt megérdemlik.

A kormány a legújabb időkhöz a foglyoknak — épp úgy, mint a francia katonáknak — dohányt

delmét a kártvallott nép segítésére fordítja a bizottság. A művészvilág nemeslelkűségének megnyilatkozását nagyban elősegítette Szmrecsányi Miklós, a végrehajtó-bizottság elnökének fáradozása. S nagyrészen neki tulajdonítható, hogy művészeink adományaikkal oly nagy mérvben sietnek népünk segítségére.

A magyar nemzet bizonyosan sohasem fogja elfelejteni, hogy az ő művészei — bár a háborús helyzet teljes súlyával éppen a művészetet sújtja — művészetük aranyával sietnek a sorssújtotta sárosi honfitársaik védelmére.

A bizottság megalakulásának körülményei s maga a megalakulás egyébként a legbiztosabb záloga annak, hogy a mozgalom, mely máris a legkedvezőbb auspiciumok mellett indult meg, a legteljesebb sikerrel fog járni.

A bizottság megalakulása a következőképpen történt:

Nagybizottság: Elnök Berzeviczy Albert. **Társelnökök:** báró Ghillány Imre, Szmrecsányi Lajos egri érsek, Fischer-Colbrie Ágost kassa-egyház. püspök, Novák István eperjesi püspök, Szinyei Merse István. **Tagok:** Dr. Baán Achilles, Bánó László, Bánó József, Bárdossy Jenő, Bujanovics Gyula, id. Bujanovics Sándor, Bornemisza Ádám, Bornemisza Lajos, Dessewffy Arisztid, gróf Dessewffy Béla, gróf Dessewffy Dénes, dr. Dessewffy István, Divald Kornél, dr. Dobay István, Fábry Géza, dr. báró Ghillány Sándor, Ghyczy Jerő, dr. Görgey István, Hedry Aladár, dr. Hodossy Gida, dr. Hodossy Sándor, Horváth Elemér, dr. Horváth Ödön, Jekelfalussy Zoltán, dr. Koós István, Koós Sándor, Kőszeghy Sándor, dr. Kuzmik Pál, Liphay Béla, Máriássy Sándor, Péchy József, Péchy

Zsigmond, Ribossy Kálmán, báró Szalay Gábor, Szepesházy Imre, Szinyei Merse Pál, dr. Szinyei Merse József, Szinyei Merse Félix, Szmrecsányi Jenő, Szmrecsányi László, Szmrecsányi Miklós, Tahy József, dr. Zsembery István. **Végrehajtó-bizottság:** Elnök Szmrecsányi Miklós. **Tagok:** dr. Dobay István, dr. Baán Achilles, Divald Kornél, dr. Görgey István, dr. Hodossy Gida, Fábry Géza, Liphay Béla, dr. Koós István.

Hölgybizottság: Elnökség: Berzeviczy Albertné, br. Ghillány Imréné. — **Tagok:** Baán Achillesné, Bánó Józsefné, Bánó Lászlóné, Bárdossy Jenőné, öz. Bernáth Elemérné, Bujanovics Gyuláné, id. Bujanovics Sándorné, Bornemisza Ádámné, Dessewffy Emma, öz. Elischer Gyuláné, id. Fábry Istvánné, Fábry Istvánné, Fráter Jenőné, Ghyczy Emma, öz. Ghyczy Gézáné, Ghyczy Miklósné, öz. Görgey Béláné, Görgey Miklósné, Hedry Aladárné, Hodossy Gidáné, Hodossy Sándorné, Horváth Ödönné, Jekelfalussy Zoltánné, Koós Elemérné, Koós Sándorné, Kőszeghy Sándorné, Kray Istvánné, Kuzmik Pálné, öz. Liphay Istvánné, Liphay Béláné, Mankovics Rezsőné, Máriássy Sándorné, Ney Ferencné, Péchy Andorné, Péchy Józsefné, Péchy Imréné, Péchy Zsigmondné, Péterffy Elemérné, öz. Pulszky Gézáné, Radisics Elemérné, Ribossy Kálmánné, Roskoványi Dezsőné, br. Szalay Gáborné, Szepesházy Imréné, öz. Szinyei Merse Béláné, Szinyei Merse Józsefné, Szinyei Merse Rózsai, Szmrecsányi Lászlóné, Szmrecsányi Ödönné, Udránszky Józsefné, Vélcs Antalné, gr. Zichy-Meskó Jakabné, Zsembery Gyuláné. **Tiszteletbeli tagok:** Bárczy Istvánné, Boda Dezsőné, Bolgár Ferencné, gr. Cebrián Mária, br. Dániel Ernőné, Földváry Emma, Hubay Jenőné gróf Cebrián Róza, öz.

Hampel Józsefné, Jekelfalussy Lajosné, Kálmán Gusztávné, br. Kétly Lászlóné, báró Korányi Frigyesné, báró Korányi Sándorné, Lánczy Leóné, öz. Lónyay Sándorné, Lukács Györgyné, Molnár Viktorné, öz. Münnich Aurélné, Navratil Dezsőné, Pekár Gyuláné, öz. Pulszky Ágostné, öz. Ráth Györgyné, Rickl Gyuláné, br. Roszner Ervinné, Szomjas Lajosné, gr. Teleki Sándorné, gr. Vay Gáborné.

A bizottság eddigi gyűjtésének eredményét a következő adatok mutatják:

Nádossy Gergely min. titkár 30 kor., báró Schell Ernőné Bonczhida 50, dr. Szmrecsányi Lajos érsek 5000, Szmrecsányi Pál Sátoralj-újhely 20, N. N. 5, Egyesült Budapesti Főv. Takarékpénztár 1000, Bánó Lászlóné 50, Mankovits Kornél Palon 10, Fizély Sándor Felsőbánya 10, dr. Grósz Emil Budapest 50, öz. Vélcs Antalné Budapest 100, Pulszky Garibaldi Budapest 100, Czin Vilmos Kőbánya 300, gróf Dessewffy Marianna, Dénes és Béla Királytelek 6000, L. Rózsahegy Gyula Vác 50, dr. Bódis Gusztáv Győrs. entmárton 30, dr. Walter Gyula Esztergom 100, Péller Pál Veszprém 20, Lende Ede Körmöczbánya 20, Melczér Aladárné Budapest 50, Navratil Dezsőné Budapest 50, Ráth Györgyné Budapest 100, gróf Dessewffy Aurél v. b. t. t. Budapest 100, az Első Magyar Ált. Biztosító-Társaság 3000, M. kir. Folyam- és Tengerhajózási R-T. Budapest 1000, Domony Mór Budapest 200, Róth Adolf Orsova 5, Halmi Pál Ibartá 20, Theol. Sajtó-Testvérsége Szepeshely 25, dr. Kertész Kálmán Budapest 50, Goda M. Sopronújlak 10, Kósch Elemérné Budapest 50, öz. Pulszky Ágostné Baden—Wien 100, Szondy Mátyás Zombor 3, Plébániai hivatal Detrőkőcsütörtök 5, Lukács Györgyné Perényi báróné Budapest 100, öz. Münnich Aurélné Budapest 4, Szmrecsányi Miklós Budapest 100, dr. Koós István 50, K. Liphay Béla csász. és kir. kamarás 50, K. Liphay Béláné 50, Dessewffy Arisztid 50, Végh Károly Budapest 50, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete 2000, Baán Achilles 50, Baán Achillesné 50, Rickl Gyula államtitkár Budapest 50, báró Korányi Sándorné Budapest 20, dr.

és zsebpénzt is adott. A kölcsönösség miatt ezt később beszüntették és januártól kezdve a táplálék kevesebb.

Ahol járványos betegségek uralkodnak, ott a foglyok pontosan részesülnek tifuszellenes injekciókban. Minden nagyobb fogsági helyen francia katonai orvosok vannak, kik kevés kivétellel (Dinan) lelkiismeretesen végzik feladatukat. Néhány betegház nem eléggé kényelmes: nagyon szűk, vagy nem rendelkezik a szükséges orvosszerekkel és eszközökkel. A hiányokra felhívtam a vezetőség figyelmét és én «tudom», hogy kötelességét tüstént teljesítette is. Nem látszott nekem megengedhetőnek, hogy a súlyos sebesültek egyszerű betegházakban legyenek ápolva. A felügyelő orvosok, akik előtt a tényállást nyilvánvalóvá tettem, azt mondták, hogy ők minderről nem tudnak. Ezek megígérték, hogy a betegeket és sebesülteket át fogják szállítani vidéki kórházakba. Azóta minden szükséges intézkedés megtörtént.

Csak arról számolok be, amit «láttam» és magam megállapítottam, mert lehetetlenség «mindent» ellenőrizni, amint azt kívántam volna.

Nem fogom továbbá figyelembe venni mindazon retrospektív panaszokat, amelyeket egyes foglyoktól hallottam, akiket egyébként szabadon beszélhettem németül. Valóban mindnyájan: úgy a tiszték, akik panaszokot, hogy a lakosság szidta őket, hogy transzportjuk alkalmával bilincsbe verték őket, valamint a közkatonák, akik zúgolódtak a rossz bánásmód ellen, — mindnyájan örömet konstatálják, hogy mindezen bajok már megszűntek.

Néhány helyen a foglyok, akik felől biztonságban vannak, valamelyes szabadságot élveznek: speciális kártyákat kapva, csaknem szabadon járnak bizonyos meghatározott területeken; postai teendőket végeznek minden direkt ellenőrzés, és mennek munkájukra kísérés nélkül. Általában a fogsági helyek felügyelői érdeklődnek a foglyok iránt és örömet tesznek intézkedéseket a táplálék és ruházat megjavítása érdekében. A német Vöröskereszt-küldeményeket pontosan szétosztják: ezekben mindenütt elsősorban a szegények részesülnek.

Gyakran azt is megállapíthattam, hogy az

imént érkezett foglyok fizikai tekintetben gyengébbek és soványabbak, mint azon bajtársaik, akik már régebben fogságban vannak. Az előbbieket soványak, halaványak, beesett arcúak . . . az utóbbiak ellenben teljesen kielégítő, egészséges ábrázatot mutatnak. Többen, akiket megkérdeztem, hogy van-e valami bajuk, hosszasan tréfálkoztak és nem adtak más feleletet, mint: «Das Ungeziefer!»

A tisztekkel aránylag jóval súlyosabban bánnak, mint az altisztekkel és a közkatonákkal. Általában lakóhelyük szűk, rosszul szellőztetett, rosszul világított. Vártornyokban, kolostori cellákban vannak kettesével, hármával, avagy földalatti lakásokban, kazematákban, ahol a leg-
elemibb kényelem is hiányzik. Anyagi helyzetükön azonban segíthetnek: bevásárolhatják a leg-szükségesebb kellékeket: székeket, asztalokat, asztalterítőket, ruhákat, kályhakat, moszóedényeket, kártyát és hangszereket. Néhány panasz, mely a sétahely hiányát célozta, jogszerűnek tűnt fel előttem; de a fogsági helyek főnökei felvilágosítottak engem, hogy a lakosság ingerültsége miatt

Bauer Zsiga Wierbánya 10, Végh István csász. és kir. várad 50, Nádossy István György alezredes tanácsos Budapest újfalú 500, Szomjas Géza Budapest 50, Eskadron 4/9. 10, Eskadron 4/9. 20, Blazsanik-asztaltá

Öss.

Hodossy Gida

Hodossy Gida

1915. június 10

adományok a Magyar Intézetnél

Megható a

Eskadron küldem

báró Ghillány Imre

védelmezik a mi h

tásainak orvoslás

□ Sárosva segélyező-

A vármegyei végrehajtó-bizottság mult napok egyik levő tagok Szinyei látára, közérdekű

A központi megyeház nagyt 10—12 óra között érkező segélyeket mélyesen jelentkezőkben intézkedik az illetékes segéttől, lehetőleg hez adott levélbe látot tesz, a hatóság a rekonstrukció segélyezési, élelm hatatosan támog legmesszebbmenő egyszerűsítése cé

csaknem lehetetlen

ezen tekintetben

A mostani id

melyeket a tiszték

— az ára relative

egy félkiló vaj 2—

emelve. Hogy pe

0 20 fr.-ba, Cholet-

kerül, az körülbelül

nagyon ritkák eze

A tiszték tetsz

és ásványvizet. A t

mellét 75—125 f

Gyakran megfizelt

jóknak találtam.

Az általam meg

egyikén sem hallot

kezőleg, csaknem

altisztek és közk

helyzetükkel. A t

tesek voltak.

A tiszték és kö

helyen kénytelenel

hiánynélküli. A sza

vékony, nedveskés

Mostan mindenütt

a nedvességet abso

azonkívül a fekhely

Azon férfiak, akik s

bírnak a csúz és l

kazematákban és r

Július

5!

6!

7!

?

?

?

Bauer Zsiga Wien 10, Eugenie Spárger Oravicza-bánya 10, Végh Viktória Ófuttak 30, Bornemisza István csász. és kir. kamarás, százados Pétervárad 50, Nádossy Gábor közjegyző Tata 20, dr. Nádossy István Szliácsfürdő 20, Nádossy György alezredes Tata 20, Zsedényi Béla min. tanácsos Budapest 20, Péchy Zsigmond Pécs-újfalu 500, Szomjas Lajosné Péczel 50, Schulek Géza Budapest 50 04, K. u. k. Kavallerie-Schützen-Eskadron 4/9. 1000, K. u. k. Kavallerie-Schützen-Eskadron 4/9. 200, Hedry Aladár Budapest 200, Blazsanik-asztaltársaság Zombor 30 kor.

Összesen . . . . . 22,547 04 kor.

Hodossy Gida Budapest . . . . . 50 — •

Hodossy Gidáné Budapest . . . . . 50 — •

1915. június 10-ikéig befolyt adományok a Magy. Földhitelezetnél . . . . . 22,647 04 kor.

Megható a K. u. k. Kavallerie-Schützen-Eskadron küldeménye: 1200 kor. (Beküldő: ifj. báró Ghillány Imre tart. hadnagy. Ők, kik életükkel védelmezik a mi határainkat, még a háború pusztításainak orvoslására is nagylelkűen áldoznak!)

□ Sárosvármegyei központi □ segélyző-bizottság ügyrendje.

A vármegyei központi segélyző-bizottság végrehajtó-bizottságának ügyrendjét, melyet a mult napok egyik ülésén fogadtak el a jelenlevő tagok Szinyei Merse István főispán javaslatára, közérdekű voltánál fogva alább közöljük:

A központi végrehajtó-bizottság a vármegyei központi segélyző-bizottság naponként délelőtti 10—12 óra között működik s az összes beérkező segélyeket nyugtázza, elkönyveli, a személyesen jelentkezők kérelmét meghallgatja s azokban intézkedik s esetleges felvilágosítást kér az illetékes vidéki helyi bizottság elnökségétől, lehetőleg a kérelmet előterjesztő kezéhez adott levélben, a szükséghez képest javaslatot tesz, a hatóságokat úgy a segélyezés, mint a rekonstrukció munkájában, valamint az összes segélyezési, élelmezési, gazdasági kérdésekben hathatósan támogatja s a társadalmat a lehető legmesszebbmenőleg szervezi. Az ügyvezetés egyszerűsítése céljából naplót vezet, melybe az

elintézés alá kerülő ügyek folytatólagos számmal ellátva röviden bejegyeztetnek az elintézés jelzésével s az iratot aláíró két végrehajtó-bizottsági tag nevének bejegyzésével. — Írásbeli beadványnál az iratra a napló folytatólagos folyószáma vezetendő.

A vidéki helyi bizottságok városokként, nagyközségként és körjegyzőségként alakítandók meg. A körjegyzőségként megalkotandó bizottságokba bevonandó az összes intelligencia s ha valamely községben ilyen nem lenne, oda más községből küldendő ki bizalmiférfi.

A bizottság elnököt és helyettesét, esetleg helyetteseket választ s jegyzője, hogy a hatósági intézkedésekkel teljes kapcsolata legyen, mindenkor a körjegyző legyen, de egy vagy több helyettes is választandó, hogy ennek írásbeli dolgaival a körjegyző ne terheltesse. A helyszíni intézkedéseknél mindenkor bevonandó a községi előjáróság is. A bizottságok pontos és községkénti névsora bejelentendő sürgősen a központnak.

Ezen helyi bizottságok vezetőségei járásokként egy járási bizottságot alkotnak, mely a főszolgabíró elnökle alatt tanácskozik a szükséghez képest. Az általános érdekű közleményeket a központi bizottság a vármegyei hivatalos lapban közli, mely minden községnek jár s ezért annak olvasására az összes tagok felkértek.

Ezen bizottságok feladatai:

I. A háború által károsodott lakosok segélyezése körül:

A megindult segélyező-akciók legszélesebb körben való propagálása s azon vidékeken, melyek a pusztulástól megmentvék, pénz- és természetbeni adományok adására való buzdítás s összeírása mindazon munkások, vagy vezetőknek, kik a rekonstrukciónál közreműködésükre akár pénzért, akár ingyen.

A sújtott vidékeken pedig a személyes ténykedéssel való résztvétel a rekonstrukció munkájában és pedig elsősorban a legodaadóbb társadalmi akció indítandó arra,

1. hogy a lakosság a romokat az építkezési helyről azonnal eltávolítsa, a megmaradt anyagoknak használható részeit a használhatatlan

noktól elkülönítse s osztályozva összegyűjtse s a közelben található építési kövek, homok gyűjtését serényen és sürgősen eszközölje s a községekben szükséges egészségügyi munkálatokat együttes erővel gyorsan mielőbb elvégezze s az összes munkákban serényen részt vegyen s oly módon szervezkedjék, hogy minden egyes lakó munkásságát nyilvántartsa s a munkát praktikusán, egyöntetűen ossza be.

2. Az elpusztult lakóépületekben és más vágyonban történt károk hozzátétőlegesen személynként megállapíttassanak s a lakosság a rekonstrukcionális akció részéről várható támogatás tekintetében kellően tájékoztatassék s viszont abban a kérdésben javaslatot: ki és mily arányú támogatásra szorul reá. (Nem kára arányát tekintve, mely most számba nem jöhet, hanem mai vagyoni helyzetét tekintve.) Megjegyezzük, hogy a károk megállapításánál az is számbaveendő, hogy az illetőnek mennyi az adóssága.

3. Pontos számbavétele a helyi munkaerőnek s a pótlandó munkaerőnek mérve iránti javaslat a munkások szakok szerinti részletezésével.

4. A pótlás végett alkalmazandó munkások elhelyezése s élelmezésről gondoskodás.

5. Számbavétele a fogatoknak, marhaállományának és gazdasági eszközöknek s előterjesztés a legsürgősebben pótlandó hiányok iránt személynként (mindenkor csakis a minimális, úgynevezett egzisztenciális szükségletet számítva).

6. Számbavétele a községi háztartás, valamint felekezeti s közterhekre vonatkozó összes bevételek s kiadásoknak s megjelölése a f. év végéig terjedő időre azon összegnek, melyet akár egészben, akár részben a lakosok tönkremenetele folytán fizetni nem képesek.

7. A gazdasági kérdésekben: az őszi vetés előkészítése, aratási s kaszási munkák oly szervezése, hogy azok a rekonstrukció munkájával együttesen fennakadás nélkül legyenek megejthetők.

8. Az élelmezésre okvetlen szükséges élelmiszerek és liszt mennyiségének idejekorán való előleges bejelentése s részletes megállapítása annak megjelölésével, kik nem képesek azt saját erejükkel beszerezni.

csaknem lehetetlen. Úgy gondolom azonban, hogy ezen tekintetben is javulás fog beállani.

A mostani időben az élelmiszereknek — melyeket a tiszteknek és közkatonáknak adnak el — az ára relative normális. Egy liter tej 0 30 fr., egy félkiló vaj 2 — fr.; a ruházat ára kissé fel van emelve. Hogy pedig a friss tojás darabonként 0 20 fr.-ba, Cholet-ben egy liter petroléum 0 60 fr.-ba kerül, az körülbelül azért van, mert ezen árucikkek nagyon ritkák ezen a vidéken.

A tisztek tetszésük szerint vásárolhatnak bort és ásványvizet. A tápdíj napi háromszoros étkezés mellett 75—125 fr. között variál hónapoként. Gyakran megízleltem az ételeket: tisztáknak és jóknak találtam.

Az általam meglátogatott tizenkét fogsági hely egyikén sem hallottam komolyabb panaszt; ellenkezőleg, csaknem mindenütt a német tisztek, altisztek és közkatonák meg voltak elégedve helyzetükkel. A nyilatkozatok teljesen önkéntesek voltak.

A tisztek és közkatonák gyakran nagyon szűk helyen kénytelenek megférni. A fekvőhelyük sem hiánynélküli. A szalmazsák sok fogolynál nagyon vékony, nedveskés és gyakran tele van tetűvel. Mostan mindenütt helyettesítik matraccal, amely a nedvességet absorbáló vászonból van készítve, azonkívül a fekhelyre rácszerű padozatot tesznek. Azon férfiak, akik sátraikban fekszenek, hajlammal bírnak a csúsz és hurut iránt. Azok pedig, akik kazematákban és régi kolostorokban kénytelenek

lakni, igen gyakran nélkülözik a szükséges levegőkvarantumot. Azonban a kolóniák szerinti munkafelosztás és sok fogolynak Észak-Afrikába való szállítása a helyzetnek hathatós javulását idézi elő.

Ha a víznek a kvalitása nem jó, akkor megszürik, felforralják és teljesen elegendő mértékben osztják ki. Néha cukros teát is kapnak, amit nagyon szeretnek.

Csaknem minden férfi takarója kicsiny és elhasznált, sok helyen pedig teljesen hiányzik. Helyesen tenné a Vöröskereszt-egylet, ha új készleteket küldene, mert az előzőek nagyon kedves fogadtatásban részesültek. A ruhák még elégségesek. A hadügyminisztérium mostan szürke gyapjuszövetből készített kabátokat, amelyeket azután szét fognak osztani az arra szoruló foglyok között. Munkásnadrágot már adtak az arra szorulóknak. Sok fogolyhelyen minden jövevény kap egy vagy két pár meleg csizmát. A küldött alsóruhák mindig hasznosak. A közkatonáknak fap cipőjük van, vidéki mód szerint. Bretagne nedvessége miatt ezek a cipők nagyon beválnak.

Az egészségügyre vonatkozólag semmi különös megemlítésre méltót nem mondhatok. Semmilyen járvány. Csak itt-ott néhány vörheny-, difteria-, hasmenés, vagy hastífusz, amelyek azonban csak a kóros betegséget tartalmazó helyiségekre vonatkoznak.

A foglyok igen gyakran játszanak is. A sátrak alatt német játéktárgyakat láttam: sakkot, dómát, kártyát, dominót...

A vallásos funkciók általában véve katolikus jelleget öltenek; a protestánsok számára való német istentisztelet tartása nagyobb nehézségekbe ütközik. A vallásos társulatok azonban gondoskodnak arról, hogy a foglyok lelki szükséglete kielégítést nyerjen.

A csomagok gyakran kibontva, megrongálva, üresen érkeztek a foglyokhoz. (Ez azonban nagyrészt a küldők csomagolásának tudható be.) Az újabb időben érkezett csomagok és pénzküldemények kifogás nélkül és pontosan érkeztek meg.

Hogy pedig mellőztem szomorúbb színezetű tény felsorolását, amelyekről beszéltek nekem, ez azért van, mert azok izoláltak és nyilvánosságra nem lehet őket hozni. Különbösen is ezek a tények kisszámúak és már javarészt elmúltak.

Azt teljes lelki nyugalommal megerősíthetem, hogy az általam megvizsgált 17 helyen a foglyokkal való bánásmód teljesen humánus; az élelem jó; gyakran nagyon egyforma, de elegendő. Mikor még végül megjegyzem azt, hogy öt ember közül négyen azt felelték egy lélekkel, hogy sorsuk ellen semmilyen panaszuk sincs, az ember kétségtelenül meg fogja érteni, hogy a foglyok sorsa Franciaország eme részében (Bretagne, Vendée, Touraine), ha nem is teljesen kényelemteljes, de teljesen elviselhető és relative kényelmes is.

Fordította esperantóból: *Ebjön*.

□□□

II. Állandó jellegű funkciói az összes helyi bizottságoknak.

Miután a háború tartama be nem látható ideig is eltarthat, csakis akkor teljesíthetjük híven kötelességünket, ha a legapróbb részletekig szervezzük a közélet minden szükségletének biztosítására társadmunkát is s minden község helyi bizottsága egy oly jóléti bizottságot képezend, mely a községi élet minden szükségletéről társadalmi úton gondoskodik s így oly élő szervezetet is alkot, mely a hatósági intézkedéseket népszerűsíti, legapróbb részleteiben is végrehajtja s viszont a bajok esetén idejekorán hívja fel a hiányokra vagy intézkedésekre a hatóságok figyelmét s így a hatóság és társadalom funkcióját egy eredményes együttműködéssel fokozza s ezen fokozásban rejlő erővel ellensúlyozza a hiányzó munkaerőt s megakadályozza a széthúzó törekvéseket s azt, hogy azok viseljék a hátrányokat, kik magukra vannak hagyatva.

III. A hadsegélyezésnél.

A legodaadóbban s legapróbb részletekig foglalkozik minden egyes hadbavonult családjának szükségleteivel s azzal, megtörténik-e a törvényes segélyezés, és felvilágosítja a segélyt megállapító hatóságokat s minden egyes esetben, melyben hiba csúszott volna be, annak gyors reparálása iránt javaslatot tesz s esetleg társadalmi segélyt hoz javaslatba. Az iparosok, kereskedők és kézművesek méltányos támogatására részletes javaslatot tesz az iparkamarához és az összes segélyezések módja felől az arra szorultakat felvilágosítja, ezért kívánatos, hogy kéthetenként, midőn a változások kimutatások készítenők, személyes érintkezésbe lépjenek a tagok minden segélyjogosulttal s e célból formálisan osszák fel azokat maguk között s egyben a segélykifizetések esetleges késedelmese voltának okát tudassák azonnal a hatóságokkal s azonnal intézzék el a központi bizottság ily irányú megkereséseit, s ellenőrizzék, vajjon nem áll-e elő a gondozás másra való ruházásának esete?! Az árvák és rokkantak felől a legbehatóbban tájékozódjanak s azokat a fennálló szabályok s intézkedések alapján kieszközölendő ellátásukig gondozzák. Szoros kapcsolatot tartanak fenn az árvaszékkel és a rokkantgondozás központjával.

Mindennemű a háború által előidézett károk és bajok gyors elhárításában segédkezzenek a hatóságoknak, kik legtöbb esetben csakis későn s rendszeren csakis panasz esetén értesülhetnek ezek felől.

Az egyes községekben szükséges egészségügyi intézkedéseknél a hatósági rendelkezések végrehajtását lelkesen támogassák s minden hiányt azonnal tudassanak a hatóságokkal, ha azt társadalmi úton elhárítani nem képesek, úgyszintén az összes élelmezési, világítási és fűtési szükségletek biztosításáról gondoskodjanak, avagy erre a hatóságoknak idejekorán részletes javaslatot tegyenek. A soronkívüli fakihasználás, avagy legeltetés iránti kérévényeket az úrbéresek által adassák be. Ellenőrizzék az élelmiszer s fogyasztási cikkek árúsítását, úgy az árak, mint a minőség tekintetében s győződjenek meg a felől, vajjon megvannak-e a szükséges készletek s a készletek kiegészítése állandóan biztosítva van-e.

Az összes gazdasági kérdésekben vezessék az egész lakosságot a helyes irányban s lássák el a kölcsönös segítés propagálásával az egyeseknél beállott nehézségeket, tartanak fenn szoros kapcsolatot a gazdasági bizottságokkal, melyek állandó irányítása alapozhatja csak meg a gazdálkodás folytonosságát.

Terjesszék ki végül figyelmüket minden oly részletre, mely mint a háború emléke akár történelmi szempontból feljegyzésre érdemes, akár

kegyeleti szempontból konzerválandó lenne, s lehetőleg gyorsan állapítsák meg a községek határában eltemetettek névjegyzékét s a meglevő megjelölt sírok helyét s a fejfák feljegyzéseit s a községekben előfordult nevezetesebb hadiesemények pontos adatait s a határban fel talált emlékeket gyűjtsék össze az e célból szervezendő bártfai hadi-múzeum céljaira.

A fronton.

— Egy honvédhadapród naplója. —

Mosolygós arcú, napsütéses májusi délután volt. Halvány lilába veszték a Stráznak szelid ormai s mögöttük végtelen nagy távolságban fehér báránnyelűk úsztak, mintha csak üzenetet hoztak volna messze Galiciából, ahol most oly félelmetes az élet, mert fáj a végtelenség, az ágyúk tompa moraja és a szerelem, amely pedig olyan boldog volt, de végét szakította az a rettenetes vihar, amit úgy hívnak, hogy háború. A hegyek között fekvő csendes kis korcsmában ketten ültünk szótaian nagy szomorúságban, én és barátom, a kilences honvédhadapród, aki még alig néhány évvel van túl a húszon és máris elérte a legnagyobb gyönyörűség: megsebesült a királyért és a hazáért nagyurasan, rangosan, úgy, mint ahogy egy jó magyar katonához illik. A mellén nagy vitézségi érem, a lába át van löve, de azért mosolyog az arca és olyan kedvesen meséli nekem azokat a rettenetes nélkülözéseket, amiket tíz hónapon keresztül átél a harc-téren, amikor nem volt hová fejét lehajtani, amikor halott bajtársak közt menekült éjjel elhagyatva, hazátlanul, mint a vándor, akinek nem szabad soha megállania. «Hidd el pajtás, rettenetes napok voltak azok — mondja jókedvűen —, nézd, itt van a naplóm, augusztustól májusig úgyszólván minden nap fel van jegyezve benne.» Minek méltassam hát én tovább őt, hadd beszéljen inkább az ő naplója:

Augusztus.

4-ike. Az első mozgósítási nap.

17-ike. Délelőtt kilenc órakor a 34-ik gyalogezred laktanyája melletti utcában ima, majd meg-ható beszédek után a kassai hölgyektől egy selyemzástól kaptunk. Tizenkét órakor elindultunk.

18-án, kedden délelőtt Przemyslben kiszállottunk, ahonnan Kolonay zászlóssal, mint vonat-őrség Szoszincza községbe mentünk. Itt két napig tartózkodtunk, folytonos gyakorlatokat csinálva.

21-ike, péntek. Menet északnak. A következő napokon táborozás az Isten szabad ege alatt. Egy éjjel tábori őrsünk elszabadult huszárlovakra ráttüzelt, mindent muszkáknak néztek.

25-ike. Belzac község mellett a Rákóczi-induló hangjai mellett átléptük az orosz határt s estére Tomaszovba értünk. Belzac felperzselve borzasztó benyomást tett.

26. Szerda. Tomasovtól hét kilométernyire két ellenséges hadtestet támadtunk meg. Fedezékről szó sem volt, akár a gyakorlótéren. Kilenc órakor ágyúharc, tizenegykor rajvonalba fejlődve előre mentünk. Eleinte álva lóttunk. Két óra hosszat egy barázdában imádkoztam. A gerincről oldaltűzbe kerültünk, majd rettenetes gépfegyver- és ágyútűzben az augusztusi forróságban visszavonultunk Tomaszov mellé.

27. Csütörtök. Délután ismét megtámadtuk az oroszokat és ki is vertük állásaikból.

28. Péntek. Foglyokat kísértem Tomaszovba.

30. Vasárnap. Kisebb előnyomulás.

31. Hétfő. Irtózatoss tűz. Komarovot és a körötte lévő falvakat hegyitűzreink felgyújtották.

Szeptember.

1. Kedd. A sebesülteket otthagya menekülünk. Némely helyen halomszámra hevernek a muszkák. A falvakban az állatok gazdátlanul

vágtatnak. Emberek feküsznek csontig égve. A tornyokból és kéményekből ránk lövöldöznek.

2. Szerda. Körülbelül ötven kilométernyire vagyunk bent. Hátra arc!

3. Csütörtök. Menet délkeletnek.

4. Péntek. Lemberg felé tartunk, Machnovban háltunk.

5. Szombat. Menet.

6. Vasárnap. Menet. Az országúton srappell-tűzet kaptunk. A muszkát visszazavartuk, egy pár közös-század sokat el is fogott. Éjszaka rettenetes hideg. Dér.

7. Hétfő. Egész nap tűzben. Estefelé hátrálás. Ma találkoztunk a menetezredékkel.

8. Kedd. Reggel irtózatoss srappell-tűzben előnyomulás. Délután vissza. Négyen előretolva a géppuskákat elnémítottuk. A fegyver burkolata egészen elszenesedett s akkor, mint utolsók futásnak eredtünk. A lábam megrándult.

9. Szerda. Kötözőhelyen. Biztatnak, hogy a muszkák be vannak kerítve.

10. Csütörtök. Bálint és Propper halott. Zsindely, Róth és Székely önkéntesek megsebesülve. Csontost egy golyó fején találta. Meghalt.

11. Péntek. Utolsó nap a kötözőhelyen. Lábam javult, délután bementem a rajvonalba. Általános visszavonulás.

12. Szombat. Az ellenség üldöz. Menetközben srappell-tűz.

13. Vasárnap. Délután hatig menet, Javorosov városán át Przemysl felé. Amerre csak mentünk, mindenütt ágyúdörgés fogadott bennünket. Huszonhét óra alatt hetven kilométert tettünk meg.

14. Hétfő. A malnovi hídnál vonatfedezet. Menetközben aludtam. Két sebesültvivő karonfogva vezetett.

15. Kedd. Délelőtt mintegy három óra hosszat menet. Beérkeztünk Przemysl külvárosába. Délben hosszú pihenő. Este 11 óráig menet.

16. Szerda. Egész nap pihenő. Itt vettünk hat üveg jó bort.

17. Csütörtök. Egész nap menet. Déli pihenő alatt 28 koronáért vajat, tejet, túrót vettem a századnak. A bakák az útmentén rajvonalba feküdtek.

18. Péntek. Blazsovác városkában vettem rumot, cukrot, mazsolát. Most már a tisztékkel együtt élünk.

19. Szombat. Állandó szálláscsinálás. A sár irtózatoss. Huszonnégy óra alatt csak 17 kilométert birtunk megtenni.

20. Vasárnap. Tegnap öltem két disznót s egész éjjel főztem, mert a konyhák lemaradtak. A sár, mint a víz, úgy folyik az úton. Nem egy helyen térdig járunk benne.

21. Hétfő. 25 km. menet. Az idő szép.

24. Csütörtök. Zsesof városka mellett Modorowka községben pihenünk. Itt kaptam az első csomagot.

25. Keresztülmentünk Jaslón.

26. Szombat. Bielz városkán keresztül Siedlickára mentünk.

Október.

4. Vasárnap. Ma volt a király születésnapja. A tisztikarnak díszbebédet kellett volna főzni, azonban a menet mást diktált.

7. Szerda. Az első hó.

8. Csütörtök. Glogow városkában éjjelezés az iskolában. Aludni azonban a rovaroktól nem tudtunk.

9. Péntek. Reggel menet. A muszka szalad. Este kitűnő vacsora.

10. Szombat. Menet. Fedél alatt jó vacsora. Tizedessé léptettek elő.

11. Vasárnap. Egész nap pihenő, disznóölés. A rakozovai posztógyár teljesen tönkretéve. Só már napok óta nincsen.

13. Kedd. Irtózatoss sárban menetelünk, üldözzük a muszkákat.

14. Szerda. gránátot kaptunk.
17. Szombat. A folyótól vissza fölött, azt hittük, egyes házakat is nyargaló lovakra.
19. Hétfő. V

EPERJESI
AZ OSZTRÁK-M

...
előnyös

BET
takarékkönyv
lyek mint szab
tartama alatt
kül lesznek v

::: Veszü

márka,
bankjegy és
egyéb külföld

A legutóbb ki
kölcsonkötvénye
zett s vidéki ér
előnyös feltét

Né

temettünk a héter
tak Galiczia földj
jüket a katonasors
és német kórház
ország belsejébe.

A Vereins-
naton jöttek júni
az örömtől, a bol
gyarok országába
balzsamos, üdítő

Kirakták őket
nyugalmat és gor
megkapták Eperj
Magyar orvos

két német hőst,
A családanya mi
gével és gondossá

Az isteni Gon
rozott. Nagy, vé
tőlünk: a két hős

Szinte felele
Zrinyi és a «Szig
teményben Isten
bocsát meg a hite
gyar nemzetnek.

szerető hős képes
testi enyészet, —
valóság és a harcos
őrzi meg az utód

A mi hőseink
esett bűnbe. Eller
vészet, az irodalo
körül halhatatlan e

Az idegen nem
nagy bűne ez. Mi
a modern idők új
azalatt a német
tanult, kutatott, d
ságával és felkész

Az emberi ter
gesége, hogy a m
kapaszkodók részé
érzete minden leh

14. Szerda. Menet Ruda községbe. Egypár gránátot kaptunk, ami egy kicsit furcsán esett.

17. Szombat. Járőr vagyok a San partján. A folyótól vissza ötvet öt vadkacsa röpült a fejünk fölött, azt hittük, hangtalan géppuska. A muszka egyes házakat is bombáz, rálő a gazdátlanul nyargaló lovakra is, mert huszárlovaknak nézik.

19. Hétfő. Vissza Rudára. Pihenő.

EPERJESI BANKEGYLET

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK MELLÉKHELYE.

::: Elfogadunk :::
előnyös kamatoztatás mellett

BETÉTEKET

takarékönyvre és folyószámlára, melyek mint szabad betétek, a moratorium tartama alatt minden felmondás nélkül lesznek visszafizetve.

:: Veszünk előnyös árban ::

márka, dollár, rubel

bankjegy és aranypénzt, nemkülönben egyéb külföldi pénzeket.

A legutóbb kibocsátott 6%-os magyar hadikölcsönkötvények és egyéb, tőzsdén jegyzett s vidéki értékpapírok vételét s eladását előnyös feltételek mellett eszközöljük.

HIREK.

Német hősokeket

temettünk a héten. Bátran, győzedelmesen haladtak Galiczia földjén előre. Azután utólrte kettőjüket a katonasors: golyót kaptak, megsebesültek és német kórházvonaton szállították el őket az ország belsejébe.

A «Vereins-Lazarettzug B. 3.» számú vonaton jöttek június 6-ikán. Sugárzott az arcuk az örömtől, a boldogságtól, hogy a testvér magyarok országában vannak már, ahol a Kárpátok balzsamos, üdítő levegőjét szívhatják magukba.

Kiratták őket Eperjesen. Sebesülésük azonnali nyugalmat és gondos ápolást igényelt. Mindezt megkapták Eperjesen.

Magyar orvosok, magyar ápolónők vették a két német hőst, a mi testvéreinket, ápolás alá. A családjánya minden szeretetével, figyelmességével és gondosságával látták el nagy betegeinket.

Az isteni Gondviselés azonban másképp határozott. Nagy, végtelenül nagy áldozatot kért tőlünk: a két hős drága életét.

Szinte felelevenedik előttünk ennek hallatára Zrínyi és a «Szigeti veszedelem», mely hősköteményben Isten csak Zrínyi halálának árán bocsát meg a hitét elhagyó, bűnbe süllyedt magyar nemzetnek. Csak igazi, hazáját önzetlenül szerető hős képes ilyen áldozatra. Ám ez csak testi enyészet, — a hős lelke, szelleme az Örökkévalóságé s a harcok emlékét ércnél maradandóbban őrizi meg az utódok hálás kegyelele.

A mi hőseink nemzete azonban korántsem esett bűnbe. Ellenkezőleg: a tudomány, a művészet, az irodalom, a technika és az orvostan körül halhatatlan érdemeket szerzett az magának.

Az idegen nemzetek szemében a német nemzet nagy bűne ez. Míg azok elmulasztották népeiket a modern idők új szellemével megismertetni, — azalatt a német csendben, szinte észrevétlenül, tanult, kutatott, dolgozott és bámulatos alaposágával és felkészültségével lepte meg a világot.

Az emberi természet, az emberi jellem gyengesége, hogy a mások sikere a tudatlanok s a kapaskodók részéről irigységet vált ki. Ez irigység érzete minden lehető megmozgat, hogy feleba-

rátunk sikerét gyengítse vagy lehetetlenné tegye. Ha kell, árulkodással s ha ez sem segít, hát ott a mérge, a gyilkos, a tör vagy a pisztoly. Neki mindegy, akármelyikkel, mert hát a cél szentesíti az eszközt.

A mi lelki szemünk előtt a német nemzet tisztán, hófehéren áll a világ előtt. Nem vétett senkinek, tehát bűne sincs.

Ellenségeink azonban másképp gondolkoznak. Ők féltik nemzetüket a német kultúra nagy, hódító és varázslatos erejétől. Amely felemel s az embert emberré teszi.

Nekik alázatos, hajlongó szolgálkra van szükségük. Ezzel képesek csak uralmukat ideiglenesen még fenntartani. Ezért van szükségük a hitszegő olaszra is

Ez alávalóság, e galádság kiirtására adta oda életét az Eperjesen eltemetett két német hős is.

A bűn pedig, amibe a német nemzet belekeveredett, az volt, hogy *hűségesen* mellénk állott e háború közepette.

Mi pedig azért vagyunk háborúban, hogy védekezzünk, mert orgyilkosok módjára törtek szomszédaink életünk megromlására.

Ily körülmények mellett természetadta jogunk az önvédelem. Velünk tart ebben az élet-halálharcban a német nép minden rendű és rangú fia.

Ezért adassék tisztelet és dicsőség a német hősokek halhatatlan emlékének! *Árva!*

A vármegye üdvözlí a 3-as honvéd-tűzéreket. Taly József alispán a következő üdvözlő-sorokat intézte az eperjesi 3-as honvéd ágyús-ezred parancsnokságához: „A m. kir. 3. számú honvéd ágyús-ezred Nagytekinetű Parancsnokának. Sárosvármegye közönsége igaz nagy örömmel s lelkesedéssel szerzett tudomást fiatal honvéd ágyús-ezredének dicső és hősi viselkedéséről, mellyel a honvéd név dicsőségét annyi babérlevéllel gazdagította. Kérjük a Parancsnok urat, kegyeskedjék a 3-as honvéd tűzérezrednek elmondani, hogy Sárosvármegye büszkén tekint reájuk, s hálás az ő erős, bátor és önfeláldozó magatartásukért! Az ő erős kezükbe, az ő tudásukba jól van letéve azon vidék biztonsága, amelyet védenek s hűséges komolyságukkal méltó társai azoknak a magyar tűzereknek, akikről a legendás idők annyi gyönyörűt beszélnek. Mondja el Parancsnok úr ezredének, hogy Sárosvármegye Isten áldását kéri derék harcosaira s hogy látva dicső maguktartását, aggodalom nélkül, törhetlen bizalommal néz a jövőbe, azzal a hittel, hogy a győzelem csak a miénk lehet.“ — A 3-ik honvéd ágyús-ezred parancsnoka a következőképen válaszolt: „Mélyen tisztelt Alispán Úr, Nagyságos Uram! Sárosvármegye közönségének április hó 26-ikán kelt ad 2869 — 1915. kgy. szám alatt ideérkezett megtisztelő átiratát igaz köszönettel vettem és az ezreddel közöltem. A meleg érzéstől áthatott buzdító szavak különösen a jelen nehéz, eredményes, de döntő napok alatt, melyeket Mackensen vezérezredes hadseregében küzdünk végig, mindnyájunknak szívét megragadták. Biztosítsa Nagyságod Sárosvármegye közönségét, hogy hű fia — a 3-as honvéd-tűzerek — szívesen teljesítik hazafiúi kötelességüket és semmitől vissza nem rettenve áldozzák szükség esetén életüket Királyért és Hazáért. A tettek máris bizonyítják, hogy a hősokek nem ontották vérüket hiába, s dacára annak, hogy ellenségeink száma újból szaporodott, nem adjuk fel ama biztos reményt, hogy továbbra is diadalmasan nyomulunk előre, s ezáltal szeretett hazánknak a dicsőséges békét mielőbb biztosítjuk. Hazafias üdvözlötünk Sárosvármegye közönségének, aki minden időben együttértett a küzdő harcsokekkel. Harcszintér, 1915. május 25. Kiváló tisztelettel *Ehrlich* János őrnagy, ezredparancsnok.“

Német katonák temetése. Eperjes szab. kir. város közönségének nagy részvétele mellett két német hőst temettek el az elmúlt héten. Az egyik *Klahr* Artur, a deusches Res-Inf-Reg. Nr. 271-ben szolgált, közkatonai rangban. Született Fellhammer-ben (Breslau-kerület) 1893-ban s 1914-ben sorozták be. Foglalkozására nézve bányász volt. Atyja: Gyula, aki ezidőszentint Fellhammer-ben lakik. Meghalt június 11-ikén, d. e. 8 órakor, a helybeli tartalék-kórházban. Halálának oka: lösebtől eredő mellhártya gyulladás. Temetése június 13-ikán, d. u. 3 órakor folyt le a katonai és polgári hatóságok részvételével. A gyászhintót németbirodalmi (fekete-fehér-piros) lobogó vette körül. A koporsót címeres magyar drapéria fedte. A menet élén ott láttuk *Szinyei* Merse István főispán-kormánybiztos-helyettesünket, valamint a hatóságok többi képviselőit. A temetőben dízsírhelyet kapott a német harcos. Az ott elhangzott gyászbeszéd a német-magyar testvériség dicsőítését fejezték ki. — Június 15-ikén ismét temettünk. Ezúttal *Hermann* Richard altisztet, ki a deutsches F.-K.-Reg. 112. Batt. 1-ben szolgált. Született Gruben-ben (Brandenburg-kerület, Poroszország) 1887-ben. Nős, foglalkozására vasúti lakatos. Halála napján kapta feleségétől, Mártától a hírt, hogy vitézségeért a császár a II. oszt. vaskereszttel tüntette ki. Halálát tüdő-lövés okozta. Temetése nagy pompával ment végbe. A sírnál a 32. vadászászlóalj egy szakasza dísztüzet adott a megboldogult hős harcos tiszteletére. A gyászhintót itt is német színek vették körül s a koporsót a hősokeket megillető címeres magyar lobogó fedte.

Hősi halál. *Grieger* Jenő, a cs. és kir. 18-ik ágyús-ezred hadapródörmeistere e hó 11-ikén az északi harctéren hősi halált halt. A gyászos hírt egyik bajtársa hozta, ki családjának átadta az elesett értéktárgyait. A hír nyomán a legmélyebb részvét kelt városunk társadalmában, mely oly meleg szeretettel veszi körül a szenvedő szülőket. Eleste körülményeiről csak annyit sikerült megtudnunk, hogy éppen tűzszünet idején érte egy gyalogsági golyó, mely azonnal kioltotta ifjú életét. Az általános mély részvét meg fogja könnyíteni a szülők s a testvér nagy gyászát.

A vakok ipara. A Vakok Eperjesi Intézete fölhívja a tisztelt nagyközönség figyelmét, hogy a vakok különösen jó zenei hallásuknál fogva kiválóan képesek zongorák meghangolására, miért is ebbeli szíves megrendeléseket az intézet köszönettel fogad. Nemkülönben jöminőségű anyagból tartós kivitelben fonnak be a vakok nádszékeket, melyeket az intézet készséggel el is hozat, ha arra telefonon (189.), akár levelezőlapon (Kossuth Lajos-utca 37.) felszólítást kap. Rendelések a Vakok boltjában és az azzal kapcsolatos különlegességi dohánytőzsdében is felvételnek.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-főkegyelet javára a következő adományok folytak be június 5—18-ikáig: 50 kor.: dr. Mosánszky Titusz és neje, 40 kor.: Amrich Borbála, 30 kor.: L. A., 11-16 kor.: kissszabeni főszolgabíró útján, 10 kor.: Klefner Gyula, Hasko György és Mihály Vörösvágás, amelyekért hálás köszönetet mond az elnökség.

Sárosmegei kirándulások a volt harcterekre. Bártfafürdő igazgatósága június hó 20-ikán rendezi első kirándulását a közeli volt harcterekre. Ezen kirándulásnak vezetője Fekete Elemér, Bártfa város polgármestere. Útirány: Zboró—Szemelye—Alsópágony—Hutás. Mindenféle megkeresésre készséggel ad felvilágosítást a fürdőigazgatóság.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!
Ideiglenes tanító. *Hudák* János végzett III-ad éves tanítójelölt a kassai róm. kath. püspök intézkedéséből Szentkeresztben, okleveles tanító pályázó hiányában, ideiglenesen mint segédkantortanító alkalmazásba vétetett.

Népfölkelési szemlék. Az 1897. évben született s azoknak a többi évfolyamba tartozó népfölkelőknek, akik az eddig megtartott népfölkelési bemutató- vagy utóbemutatószemlék megjelenési tartoztak, de ebbeli kötelezettségüknek eleget nem tettek s az 1892., 1893., 1894. évben és az 1878. évtől 1890. évig bezárólag született osztrák honosságú, illetőleg bosznia-hercegovinai illetőségű népfölkelők bemutatása az alábbi népfölkelési szemléterv alapján fog megejtetni.

A szemle mikor tartatik meg	Körjegyzőség, község	Járás	Bemutatói székely
	megnevezése, melyből a népfölkelésre kötelezettek elővezetendők		
jún. 26.	Komlóskeresztesi körj. . . Kükemezei " . . . Kurimai " . . . Giráltyi " . . . Tapolyhanusfalvi " . . . Remenyeyi " . . . Radomai " . . . Margonyai " . . . Magyarkapronczai " . . .	Giráltyi	Giráltyi
28.	Felsővízközi körjegyzőség Kapisói " . . . Ladomérvágási " . . . Rónai " . . . Szorocsányi " . . .	Felsővízközi	Felsővízközi
30.	Erdővágási körjegyzőség Hazslíni " . . . Hertneki " . . . Lófalvi " . . . Ferzsoi " . . . Magyarraszlaviczai körj. Bártfavidéki körjegyzőség	Bártfai	Bártfa
júl. 1.	Lukói körjegyzőség . . . Zborói " . . . Alsópogonyi körjegyzőség Lénártói " . . .		
	Bártfa város	város	
3.	Palocsai körjegyzőség . . . Berzeviczei " . . . Héthárs nagyközség . . . Daróczi körjegyzőség . . . Kishársi " . . . Csércsi " . . . Palonczai " . . . Héthársvidéki " . . .	Héthársi	Héthárs
5.	Kisszebenvidéki körj. . . Kisszebenfelsővidéki körj. Ternyei körjegyzőség . . . Bertóti " . . . Pécsújfalvi " . . . Sirokai " . . . Monyhádi " . . .	Kisszebeni	Kisszeben
7.	Kajátai körjegyzőség . . . Kelembéri " . . . Töltszéki " . . . Eperjesvidéki " . . . Alsósebesi " . . . Kapii " . . . Nagysáros nagyközség . . . Sároszentimrei körj. . .	Eperjesi	Eperjes
8.	Eperjes város	város	
10.	Hernádszentistváni körj. Turinai " . . . Lemesi " . . . Keczerpekléni " . . . Sároskőszegi " . . . Sárosbogdányi " . . .	Lemesi	Lemes

A pótszemle mindegyik napon reggel 8 órakor kezdődik.

Kérelem. A cs. és kir. tartalék-kórház parancsnoksága nevében felkérem Eperjes szab. kir. város hazafias közönségét, sziveskedjék netalán birtokában levő elhasznált gyógyszerüvegeit s elolvasott, nélkülözhető könyveit (magyar, német vagy tót szövegű) beteg katonáink javára kórházunk rendelkezésére bocsátani. Eperjes, 1915. június hó 16. Dr. *Austerlitz* Vilmos, a cs. és kir. tart.-kórház III. osztály vezetőorvosa.

Adomány. *Szankay* László névnap-megváltás címén 25 kor-t adományozott a sárosmegyei károsultak javára.

A Sárosvármegyei Takarékpénztár R.-T. EPERJESEN

mint hivatalosan kijelölt pénztintézet a m. kir. kormány 1761/915. M. E. számú . . . . . rendelete értelmében . . . . .

előlegeket folyósít

a gazdák folyó évi terméséből várható búza-, rozs-, árpa-, zab- és repceterményekre a kormányrendeletben megjelölt feltételek mellett.

Érdeklődőknek szívesen adunk bővebb felvilágosítást.

Ifjúsági könyvtárak megrendelése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a tótsóvári, lubotényi és a poprádökrösi áll. el. iskolák részére az I-ső típusú ifjúsági könyvtárt, és a kecserpálvágási áll. el. iskola részére a B) típusú ifjúsági könyvtárt a beirattási díjak terhére a Könyvkiadók alkalmi Egyesületénél Budapesten megrendelte.

Zborói iskolaügy rendezése. A zborói áll. iskolaépületeknek a betört oroszok által történt tönkretétele folytán az iskolának a lehetőséghez képest való elhelyezése érdekében a szükséges intézkedések megtétele céljából a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumból *Petróczy* István központi kir. tanfelügyelő és *Szabó* Gyula műszaki tanácsos az elmúlt hét folyamán *Szabó* Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelőjével a helyszínre kiutaztak, mely helyszíni tapasztalatok alapján a szükséges tárgyalásokat is megtartották.

Szerkesztőségünkben. *Biró* László, lapunknak négy éven át volt belső munkatársa, szerkesztőségünkben kilépett s átvette a *Békés-Csabai LAPOK* szerkesztését. Midőn e tényről olvasóinkkal közöljük, lehetetlen meg nem emlékeznünk *Biró* László igazán érdemes munkájáról, amellyel rövid négy esztendő alatt felküzdötte magát országosan ismert hírlapírónk s poétánk sorába, aminek legjobb bizonyítéka az, hogy műveit szívesen közzölték legelőkelőbb napilapaink és irodalmi folyóirataink. A búcsúzás fájdalma helyett bizonyos öntelt büszkeség vesz erőt rajtunk. S jogosultak, mert ő lapunknak nem első munkása, aki egy egész ország sajtójának elismerését s becsülését vívta ki munkásságával. Hiszünk, hogy most felelősségteljesebb vállalkozásában nemcsak a mi, hanem olvasóközönségünk szíves megemlékezése és «Isten veled»-je kíséri. (Fel. szerk.)

Szövetségi Hűség-gyűrík. Az Országos Hadsegélyző Bizottság jelvényosztálya az eléje tűzött céloknak mindaddig teljes mértékben megfeleltethet, mert a magyar közönség hazafias lelkesedéssel vásárolta a hivatalos jelvények közül legelsőnek megjelent Szövetségi Hűségjelvényt, amely külsőleg is szimbolizálja a két szövetséges nemzet együttérzését. De a háborúokozta sebek gyógyítása még óriási munkát és kötelezettséget hártt úgy bizottságunkra, mint hazafias közönségünkre is. Nem szabad megállanunk a megkezdett úton! Nagy idők nagy eseményei közepette sem szabad megfeledkeznünk arról a nemes célról, melyet bizottságunk a Szövetségi Hűség jelvényével maga elé tűzött. E jelvények milliós forgalma után arra határoztuk el magunkat, hogy ugyan, ily formában gyűríkethozunk forgalomba, melyeken gyönyörű kivitelben a két szövetséges uralkodó dombornyomású arcképet zománcozva a szövetséges színek veszik körül. E gyűrík örök emlékei maradnak a most dúló népek csatáinak és aki e gyűrík beszerzi magának, nemcsak egy szép emlékek lesz gazdagabb, de az a tudat töltetheti el lelkét, hogy hozzájárult a hadbavonultak családjainak és mindazon jótékony célú ala-

pok segélyezéséhez, melyek az Országos Hadsegélyző Bizottság körébe tartoznak. A Szövetségi Hűség gyűríket kétféle kivitelben bocsátjuk forgalomba: Színezüstből 3 kor., ezüstözött fémből 2 kor., bármely nagyságban. Az Országos Hadsegélyző Bizottság jelvényosztálya.

Wolmüller Mária kétségkívül egyike a legkiválóbb tragikáknak, kinek művészetét az összes filmművészek fölé helyezik, ami nem is meglepő, mert amit ő «Az ördög»-ben produkál, mindazok, akik látták, felejthetetlennek mondják. Megjegyezzük, hogy nemcsak művészete nagy, hanem hazafiasága is, mert midőn a leghitványabb nemzet hadat üzent hazánkknak, mint jó német nőhöz illik, Olaszországot elhagyta, ahol a Caesar-filmgyárnak volt a starja. Az Uránia ezúton adja a műértő közönség tudomására, hogy olyan film-eseményben lesz része, amelyben eddig még nem volt. «Az ördög» előadásai szombaton 5, 7 és 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor lesznek megtartva.

Nyilvános nyugtázás. A gör. kath. székeskáptalan 500 kor-t adományozott a háború folytán inségbe jutott sárosmegyei lakosság felszegélyezésének céljaira.

A szélrózsa minden irányában viszi szét a posta naponta ezer és ezerszámba a PESTI NAPLÓ pazar kiállítású Háborús Albumát, ezt a sok száz képpel illusztrált, érdekes díszművet, amely a háború első nagyszabású képes krónikája. Minden várakozást felülmúlt ez a feltűnésteltető díszmű s a PESTI NAPLÓ halomszámba kapja a köszönő leveleket olvasóitól, akik a legteljesebb elismeréssel adóznak az album művészi, megkapó képeiért és a változatos szövegrészért, amely nemcsak érdekes, hanem tanulságos is. A PESTI NAPLÓ híres album-sorozatának méltó folytatása ez a mű, amelyet a lap minden éves előfizetőjének ingyen megküld.

CSÍZFÜRDŐ

a serdülők és gyermekek fürdője május 1-jén megnyitott. :: Ismertetőt küld a fürdőigazgatóság Csízfürdőn, Gömörmegye.

Az Érdekes Ujság legújabb száma

azt mutatja be, hogy milyen lesz ezentúl Az ERDEKES Ujság. Terjedelemben majdnem kétszer akkora, mint eddig, fölélesztve mindazokat a régen megkedvelt hasznos és szórakoztató mellékleteket, melyek a háborús felvételek sokasága miatt kényszerűségből kiszorultak és gazdagodva egész sor illusztrált cikkel, melyek csak távolabbi vonatkozásban vannak a világháborúval, de föltétlenül igényt tarthatnak a magyar közönség érdeklődésére. Hogy Az ERDEKES Ujság egyetlen ugrással ilyen nagy mértékben növeli terjedelmét, annak okait talán nem is kell bővebben kifejteni. Mentül előbbre haladunk a világháborúban s mentül inkább torlódnak a nagy események, annál fájdalmasabban érezte Az ERDEKES Ujság, hogy ha lelkiismeretesen akarja kiszolgálni a művelt magyar közönségnek mindenre kiterjedő érdeklődését, nem férhet el az eddigi szűk keretekben, mert a háború torlódo érdekességeinek bemutatását nem lehet korlátozni, viszont az elengedhetetlen háborús anyag bemutatása lassankint elnyom és kiszorít minden egyebet, aminek jól szerkesztett, a közönség minden igényével lelkiismeretesen számoló ujságból hiányoznia nem szabad. Kényelmetlennek kellett éreznie a szűk terjedelmet és hetenkint fájó szívvel kellett lemondania olyan érdekes és közérdekű anyag közléséről, mely kétségtelenül nagyon érdekli a közönség szélesebb rétegeit. Úgy érezte, hogy majdnem kétszer akkora terjedelemben van szüksége, ha igazán teljes, a háborún túl minden érdekes és jelentős eseményről beszámoló illusztrált hetilapot akar a közönségnek nyújtani és lépést óhajt tartani azzal a felfokozott érdeklődéssel, melyet éppen a nagy világháború fejlesztett minden művelt magyar

polgárban. Az amely ismeri a nyuló törekvés ságát is, inkább ha ennek ellené Az ERDEKES Uj nagyobb terjedé felélesztésével é hatja meg bete drágább Az ER de ennek ellen közönség. Egy szenciós pály korona összegb ára 1/4 évre 3 évre 14 kor. Egy Ujság kiadóhiv szám alatt van.

Nincsen

Ara: nagy

Nyugtázás

járás főszolgabí lése óta befoly

II. A Vörösk

Dezsőné 50 kor község 492, La Felsőmérk közs 24 65, Boroszló k Bergstein Erna Alexander Miks György 5, Kore ség 33 kor., Ra Somos község 6 ófalu lakossága 7 lakossága 11 06 rány lakossága 2 Patacskó lakoss Bercsinszki Józ Sándor utazási Schwarcz Izó 50 Schwarcz Leo 5 Andrásné 6, Nos 7, Freiburger M Krisztán Borka András 4, Hova Tizsite község lakó község lakói 4, mann 1, Biegel Ravasz Géza gy Kramerné 2, N gyűjtése: David 20, Ujházy 5 k Szedlák Pál 20, György, Imre é istváni körjegyz Járványtáblák ár 4, Csorba János Pénztári többlet községi adomány és Schwarcz Leo

polgárban. Az ÉRDEKES UJSÁG nagy közönsége, amely ismeri a lap folytonos tökéletesítésére irányuló törekvését és ismeri kipróbált megbízhatóságát is, inkább fog néhány fillérrel többet adni, ha ennek ellenében abban a helyzetben lesz, hogy Az ÉRDEKES UJSÁGOT a mainál majdnem kétszer nagyobb terjedelemben, összes régi mellékleteinek felülírásával és új rovatokkal gazdagítva kaphatja meg hetenkint. Mindössze hat fillérrel lesz drágább Az ÉRDEKES UJSÁG, 24 fill. helyett 30 fill., de ennek ellenében kétszer akkora lapot kap a közönség. Egyébként Az ÉRDEKES UJSÁG ismét szenzációs pályázatokat hirdet több mint 5000 korona összegben. Az ÉRDEKES UJSÁG előfizetési ára 1/4 évre 3 kor. 50 fill., 1/2 évre 7 kor., egész évre 14 kor. Egyes példány ára 30 fill. Az ÉRDEKES UJSÁG kiadóhivatala V., Vilmos császár-út 78. szám alatt van.

Nincsen jobb szájpoloszer

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Nyugtázás és elszámolás a lemesi járás főszolgabírához a mozgósítás elrendelése óta befolyt adományokról. (Folytatás).

II. A Vöröskereszt-egylet segélyezésére: Piller Dezsőné 50 kor., Schwarcz Izsó 50, Vargony község 4-92, Lapispatak község 10-53, Alsó- és Felsőmérk község 6-95, Sárosbogyó község 24-65, Boroszló község 2, Kecserpeklén község 6 kor. Bergstein Erna és Helka gyűjtése: 22-40 kor. Alexander Miksa 10, Ferencz György 10, Stofán György 5, Korecsko Andr. 3, Modrafalva község 33 kor., Ravasz Gézáné gyűjtése 25-70 kor., Somos község 65 kor., Licsérd község 5-40, Sárosófalu lakossága 71, Turina lakossága 83-10, Hűvész lakossága 11-06, Erdőske lakossága 42-82, Ábrány lakossága 29-80, Vörösvágás lakossága 135, Patacskő lakossága 8, Bunyita lakossága 78, Bercsinszki József gyűjtése 21-40 kor. Amrich Sándor utazási igazolmányok kiadásáért 5 kor., Schwarcz Izsó 50, Bolyár község lakossága 3 kor. Schwarcz Leo 50, Frisch testvérek 50, Krisztán Andrásné 6, Noszaly István 5, ifj. Krisztán Andr. 7, Freiburger Miksa 10, Korecsko György 10, Krisztán Borka 4, Hruska János 7, Kobulniczki András 4, Hovan János 4, Berkovits Márk 6, Tizsite község lakossága 23 kor. Sárosbogyó község lakói 4, Schwarcz Izsó 25, Stern Hermann 1, Biegel Ödön 20, Schwarcz Leo 25 kor. Ravasz Géza gyűjtése terményekből 33-75 kor. Kramerné 2, N. N. 40, Dr. Groszwirth Zsigmond gyűjtése: Davidovics Manó 5 kor. Keczer Belizár 20, Ujházy 5 kor. Kisebb adományok 15 kor., Szedlák Pál 20, Schwarcz Leo 25, Balcsik Andr. György, Imre és Benyis Mária, a hernádszentistváni körjegyző útján 5 kor., Rosen Izsák 20, Járványtáblák árfeleslege 1-79 kor. Matej Andr., 4, Csorba Jánosné 4, dr. Piller Dezső 50 kor. Pénztári többlet 60 fill. Bugos János 6 kor. Licsérd községi adományozók 51-12 kor. Schwarcz Izsó és Schwarcz Leo 50—50 kor.

III. A kincstár által bevásárolt lovak beváltási árából befolyt 1%-os adományokról: Schwarcz Izsó 171-70 kor., Kmezc András 10-50, Marczin János 8-80, Griza András 10-50, Gáspár György 19-30, Grega József 21, Jurko János 31-50, Szabol András 10-50, Boldizsár György 21, Pleszko György 21, Csontofalszki András 10-50, Varga János 21, Gáspár András 21, Poncsák Györgyné 21, Gajdos András 8-80, Schwarcz Leo 50, Szabol Györgyné 19, Szabol János 21, Domanyics János 20, Nyemecz András 11, Krala György 11, Heliga Mihály 9, Nyemecz István 20, Merkovszki István 21, Csontofalszki István 20, Szabol Andr. 21, Stecz György 11, Krala János 23, Grünstein Izidor 40, Merkovszki Mihály 21, Farkas János 18, Margitán György 11, Csonka György 21, Kazsimir György 11, Matyik György 11, Tomás István 11, Tomás János 22, Lesko György 11, Tomás György 22, dr. Piller Dezső 102, Hufnagel Vince 21, Kacsmarik András 10-50, Kristóf András 8-80, Kristóf János 21, Knoblan János 21, Bobály János 19-30, ifj. Hrehor János 10-50, id. Hlavati János 10-50, Rabatin András 10-50, Knoblan András 10-50, ifj. Polascsak András 8-80, Tomkó György 17-60, Polascsak Mihály 8-80, Hricz János 8-80, id. Polascsak András 8-80, Csulka György 10-50, Matej Andr. 21, Ruscák János 8-80, Prokop János 10-80, Dubinszki István 21, Stofan György 8-80, Matej János 19-30, Csulka András 21, Petra György felső 10-50, id. Csulka János 21, Jencsurák János 21, Zsolko András 21, Tomcsik János 8-80, Petra János 10-50, Vangor György 10-50, Vangor János 8-80, Dolni János 17-60, Pankuch András 10-80, Véber András 19-30, Danyko András 10-80, Gottlieb és Weisz 61-30, Bobály András 8-80, Vályik András 17-60, Lencsa János 21, Farkas István 8-80, Baldovics János 8-80, Hanza György 17-60, Lefkovic Sámuel 21, Frisch Ignác 31-50, Krisztán András 21, Noszaly István 17-60, Rohaly János 10-50, id. Benyo János 21, Krisztán György 21, Hruska János 19-30, Chován István 21, Szabol János 10-50, Benyo György 8-80, Zimmermann György 21, Hufnagel János 8-80, Zimmermann János Pribula 8-80, Tais György 10-50 kor. (Folyt. köv.)

Ne ijedjünk meg, de féljünk és óvatosak legyünk a járványokkal szemben!

TANÜGY.

Bártfai polg. isk. tanulók vizsgája.

Bártfa város múlt évi szeptember hava óta a harc szinterébe esett, s a hadiállapot miatt ott a polgári leányiskolai tanítás is majdnem az egész tanévben szünetelt. Azon célból azonban, hogy a tanulók tanulmányi évüket végkép el ne vesztítsék, a vall.- és közokt.-ü. miniszter megengedte, hogy az iskolába beírt rendes tanulók az 1915/16-ik tanév elején a kir. tanfelügyelő által kitűzött időben díjtalan magánvizsgálatra bocsátassanak. A növendékeknek a vizsgálatra való előkészítése céljából az iskola tantestülete önként vállalkozott a nagyszünetidőben összefoglaló és előkészítő tanítás tartására.

III. el. isk. tanítóknak állomásukon való köteles tartózkodása. A vallás- és közokt.-ü. miniszter elrendelte, hogy miután az állami elemi iskolai tanítók (tanítók és tanítónők) a háború tartama alatt szükség esetén a közgazgatási segédteendők végzésére igénybevehetőek, ennél fogva a háború tartama alatt állandóan, tehát az iskolai nagyszünetidő alatt is állomáshelyükön tartoznak maradni és állomásukat csak a kir. tanfelügyelőnek a törvényhatóság vezetőjével történt előzetes megállapodása után kiadott és bármikor visszavonható írásbeli engedélyével hagyhatják el. A rendeletben megjegyzi a miniszter, hogy a jutalmak és segélyek kiosztásánál elsősorban azokat a tanítókat kívánja figyelembe

venni, akik a szóban levő teendők végzésénél a közigazgatási hatóság által igénybe fognak venni és ezen munkálatokat hazafias buzgalommal végezték is.

Egyhuzamos tanítás engedélyezése.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter megengedte, hogy a messziről járó növendékek nagy számára való tekintettel a girálti és az alsókomárnoki áll. el. iskolákban az 1915/16-ik tanév téli hónapjaiban (november 1-jétől március hó végéig) a tanítás egyhuzamban tartassék meg.

Ideiglenes igazgatói megbízatás. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a tótrazslaviczai áll. el. iskolánál az igazgató tanítónak elhalálózása folytán, az igazgatói teendők ideiglenes ellátásával Schösser Gizella ottani áll. el. isk. tanítónőt bízta meg.

Adomány. Szinyefő sárosmegyei község 3 kor. 36 fillért küldött be a vm. kir. tanfelügyelőséghez, jótékony célra való fordítása végett. Az összeget a kir. tanfelügyelőség a Hadségélyző Hivatalnak továbbította azal, hogy azt a háborúban elesett katonák özvegyei és árvái javára fordítsa.

Eperjesi áll. tanítónőképzői növendékek vizsgahelye. Az eperjesi áll. tanítónőképző intézet növendékei tudvalevőleg a hadiállapottól eredt akadályok folytán az intézetet alig látogatták és arra kényszerültek, hogy tanulmányukat magánúton folytassák. A vall.- és közokt.-ü. miniszter rendelete értelmében közegészségi okokból ezen növendékek folyó tanévi záróvizsgálata, valamint az intézetbe vizsgálati engedélyt kapott magántanulóknak vizsgálatára sem fog megtartatni ezúttal a nevezett tanítónőképző-intézetnél. A rendelet szerint az összes érdekelt növendékek díjmentes vizsgálati a budapesti VI. ker. m. kir. állami tanítónőképző-intézetben fognak megtartatni, hová az illetőket idejekorán behívják. Az Eperjes városi és a környéken lakó növendékek azonban vagy a folyó évi július hó első felében jelenhetnek meg a díjmentes vizsgálaton a budapesti VI. ker. állami el. népiskolai tanítónőképző-intézetnél, vagy pedig a folyó évi szeptember hó elején az eperjesi áll. el. iskola tanítónőképző-intézetnél tehetnek vizsgálatot.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok:
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

Vasúti menetrend.

Érvényes 1915. évi március hó 15-ikétől.

Kassa—Eperjes—Orló.

Kassa	ind.	e. 6 ²⁵	d. 12 ²⁶	r. 4 ²⁵
Hernádtihany	"	"	"	"
Hernádszentistván	"	6 ⁵⁵	"	4 ³⁸
Terebő	"	"	"	"
Abos	érk.	7 ¹⁵	12 ⁴⁴	4 ⁴⁸
Abos	ind.	7 ³⁵	12 ⁵⁵	4 ⁵⁹
Eperjes	érk.	8 ³¹	1 ²⁰	5 ²⁴
Eperjes	ind.	10 ⁰¹	"	6 ¹⁵
Nagysáros	"	10 ³⁴	"	6 ³⁶
Kisszeben	"	11 ²⁵	"	7 ²⁵
Héthárs	érk.	11 ⁵⁸	"	7 ⁵¹
Héthárs	ind.	12 ¹⁸	"	8 ¹⁷
Pusztamező	"	1 ¹⁵	"	8 ⁵⁵
Orló	érk.	1 ⁴¹	"	9 ¹⁵

Orló—Eperjes—Kassa.

Orló	ind.	e. 3 ⁵⁶	—	du. 1 ¹⁰
Pusztamező	"	4 ²⁸	—	1 ³⁰
Héthárs	érk.	5 ⁰⁴	—	1 ⁵⁵
Héthárs	ind.	5 ²⁰	—	2 ¹⁵
Kisszeben	"	r. 6 ⁰³	—	2 ⁵⁰
Nagysáros	"	6 ⁴³	—	3 ¹⁵
Eperjes	érk.	7 ⁰⁴	—	3 ³⁰
Eperjes	ind.	8 ³⁴	du. 3 ⁵⁵	e. 10 ²⁵
Abos	érk.	9 ³⁰	"	4 ²⁷ 10 ⁵¹
Abos	ind.	9 ⁴²	"	4 ⁵⁷ 11 ¹⁶
Terebő	"	"	"	11 ²¹
Hernádszentistván	"	de. 10 ⁰⁵	"	11 ²⁸
Hernádtihany	"	"	"	11 ³⁵
Kassa	érk.	10 ²⁵	"	5 ¹⁵ 11 ⁴⁰

A Kassáról este 6 ó. 56 p.-kor induló és az Orlóra éjjel 3 ó. 56 p.-kor induló postavonatokat csak igazolvány előmutatása ellenében használhatók.

Mindazon barátainknak, ismerőseinknek és jóakaróinknak, kik Annuska leányunk elhalálózásával mélyen érzett igaz részvétükkel nagy bánatunkat enyhítették, ezúton mondunk hálás és őszinte köszönetet.

Eperjes, 1915. június 20.

Remenyik-család.

Bútorszállításokat szabad, zárt és nyitott kocsikban
valamint mindennemű árúk szállítását helyben és vidéken jutányos árak mellett vállal

BIRKENBAUM ADOLF
katonai kincstári szállító, Eperjes. Telefon 34.

Steckenpferd-liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb.
Hasonlóképen kitűnő Bergmann Manera liliomkrémje (80 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

Nagyszerűen bavit a harctéren küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Úvegje K -80, 140, 2-.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlanhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

MEGHÍVÓ.

Az Eperjesi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet üzletrészes tagjait a f. év június havának 21. napján délután 5 órakor, saját irodahelyiségében tartandó

rendes közgyűlésre tisztelettel meghívja

az igazgatóság megbízásából:
Dr. Vojtovich József,
kanonok, szövetkezeti elnök.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság jelentése és az 1914. évi mérleg előterjesztése. 2. A felügyelő-bizottság jelentése. 3. A tiszta nyereség hovatartozása iránti határozat. 4. A felmentvény iránti határozat. 5. Indítványok és javaslatok, kérvények és felebbesések tárgyalása.

Jegyzet: Az igazgatóság jelentése és az 1914. évi mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg 14 napon át a szövetkezet üzleti helyiségében betekintés céljából rendelkezésre fog állni. Az alapszabályok szerint a közgyűlésen csakis üzletrészes tagok vehetnek részt és bírnak tanácskozási szavazati joggal, ha nevök legalább 30 nappal a közgyűlést megelőzőleg az üzletrészes tagok törzskönyvében már bejegyeztek. Ha az üzletrészes tagok a közgyűlésen határozatképes számban meg nem jelenének, az új közgyűlés folyó évi június hó 29-ikén fog megtartatni a fentebb jelzett helyiségben.

Eperjes, 1915. évi június 5-ikén.

Az igazgatóság.

Ezúton értesítem t. üzletfeleimet s megrendelőimet, hogy műhelyemben — katonai szolgálatom dacára — a javítások pontosan teljesítenek.

MIKULIK LAJOS

vízvezeték- és csatornázási berendező,
épület- és díszműbádogos

□□ Eperjes. □□

Lakás Fő-u. 71. □ Telefonszám 166.

A legszebb :: :: alkalmi

KÉPESLAPOK

4, 6, 8, 10, 12, 16, 18
és 20 filléres árakon

KÖSCH ÁRPÁD

::: KÖNYVNYOMDÁJÁNAK :::
PAPIRÜZLETÉBEN KAPHATÓK!

Rohitschi ásványvizek:

Tempel-, Styria-, Donati-forrás,
tisztán természetes töltésben.

Kitűnő gyógyvizek

gyomor- és bélbajok
(vérhas, hasmenés, tifusz)

Orvosilag
ajánlva!

húgysav

cukorbetegség

Biztos

gyógyeredmények!

májbajok ellen.

Nagybani raktár Magyarország részére:

HOFFMANN JÓZSEF, Budapest, V., Báthory-u. 8.

PASZTERNÁK MANÓ

bútorszállítási vállalat :: Eperjes

Iroda Fő-u. 144. Lakás Kovács-u. 14. Telefon 105.

Költözködések

szakszerű, pontos lebonyolítása helyben és vidéken.

Arjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, borítékok, értesítő- s intőlevelek, címkék, bárczák, üzleti könyvek, czéggártyák, levelezőlapok, csomagoló-papírok, reklámczédulák, falragaszok, árúkönyvek, pénzeslevélborítékok, váltóürlapok, zárszámadások, utalványok stb., czégnomással, több színben is.

Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rovatos üzleti könyvek - Ugyvédek részére mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények és szerződések, óvasok, ügyvédi könyvek stb. Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisé-készlet. Villamos- és benzinmotorerő-berendezés.

□ KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET □

KÖSCH ÁRPÁD :: EPERJES

□ PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR □

Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók, műsorok, táncrendek, étlapok, szinlapok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak részére szükséges nyomtatványok izléses és pontos előállítására több-
színű, valamint másolónyomással is.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos nyomtatványok raktára. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva. Háztartási könyvek. Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítünk. - Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

E

Előfizetés
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj: E
petítor egyszer
15 l. Közlemény

A

Lemberg vi
közeledik.
körülbelül e
zúdítottak k
felnevelkede
véletlen, a
hogya győz
ész ugyanis
megfékezi.
tító folyam
Szaharának
futóhomokj
sával, oázis
megállítja.
És minde
eredménye.

Azt mon
voltunk, m
viselés nag
Való igaz, h
burg, Con
Szurmay, H
katonák. Tér
elismerésren
egész fegyve

De ne fe
kultúra szül
leigázására,
szellemi és
küzdének.

Ezzel sze
verve hever
hízogó udva
legmagasabb
elvakítja a
a törtetők c
Ily ország
vezérek; elle
ostora eléri
rohamra ind
a nyers töm
az ostor suha
a gépfegyver
érzékenlen tö
és megadja

A szabads
minden egye
részét e nagy
tartottunk, m
munkra a m
tekintetben
reánk Zrinyi,
száz évvel e
AFIUM»-jában